

TALEPAPIR

DET TALTE ORD GÆLDER

Anledning	Samråd i Folketingets Uddannelsesudvalg
Titel	Samrådsspørgsmål Æ, Ø og Å om bygningsstandarden i folkeskolen på baggrund af Skole & Samfunds rapport
Målgruppe	Folketingets Uddannelsesudvalg
Arrangør	Folketingets Uddannelsesudvalg
Taletid	10 minutter
Tid og sted	Tirsdag den 3. februar 2009, kl. 14.00

Disposition

1. Indledning
2. Spørgsmål Æ
3. Spørgsmål Ø
4. Spørgsmål Å

1. Indledning

- I tilknytning til en undersøgelse gennemført af Skole og Samfund har Udvalget bedt mig om at besvare tre spørgsmål om tilstanden af folkeskolens bygninger.
- Inden jeg besvarer disse spørgsmål, vil jeg indledningsvis slå fast, at jeg og regeringen allerede er opmærksomme på, at der er vedligeholdelsesproblemer på nogle folkeskoler.
- Det er også min opfattelse, at de bygningsmæssige problemer, der er beskrevet i Skole og Samfunds rapport, er relevante at forholde sig til, men jeg kan ikke tage denne rapport som udtryk for en specifik afdækning af de faktiske problemer og det konkrete omfang heraf, og jeg mener derfor heller ikke, at det reelle og samlede investeringsbehov kan vurderes ud fra rapporten.

2. Spørgsmål Æ

Vil ministeren jf. Skole og Samfunds rapport: Undersøgelse af den fysiske tilstand af folkeskolens bygninger (januar 2009), jf. UDU, alm. del bilag 133, erkende, at der er et vedligeholdelsesefterslæb på folkeskoleområdet?

- Jeg og regeringen er som nævnt allerede opmærksomme på, at der på nogle skoler er problemer med bygningsstandarden, og at der er behov for en fortsat og målrettet vedligeholdelsesindsats. Der er derfor allerede iværksat en række initiativer, som jeg skal komme nærmere ind på i det følgende.
- Omfanget af vedligeholdelsesproblemerne er dog i høj grad et spørgsmål om ønsket standard og oplevede problemer, og det faktiske vedligeholdelsesbehov er derfor vanskeligt at opgøre i en objektiv standardiseret og sammenlignelig form. Det er Skole og Samfunds undersøgelse et godt eksempel på. Blandt

andet derfor er det en god ide, at beslutninger om skolernes bygningsindretning er et lokalt anliggende og vedbliver med at være det.

- Skole & Samfunds undersøgelse ændrer ikke min opfattelse af situationen, men den bekræfter selvfølgelig, at der mange steder opleves at være betydelige vedligeholdelsesproblemer.
- Uden at gå i detaljer vil jeg gerne knytte nogle generelle kommentarer til Skole & Samfunds undersøgelse:
- Undersøgelsen er ikke en videnskabelig undersøgelse, men en rundspørge til landets skolebestyrelsesformænd om deres vurdering af i hvor høj fra en række indikatorer for skolebygningernes standard er tilfredsstillende. Der er altså tale om tilkendegivelser om den oplevede bygningskvalitet og ikke om en opgørelse af standardiserede og målbare og dermed sammenlignelige indikatorer på bygningernes faktiske standard.
- Undersøgelsen kan danne udgangspunkt for dialog om et vigtigt emne, nemlig undervisningsmiljøet. Dog skal man være opmærksom på, at kun et mindretal har besvaret spørgeskemaet, nemlig 442 ud af adspurgte 1.313 skolebestyrelsesformænd. Der er i alt godt 1.600 almindelige folkeskoler i landet. I rapporten opgøres svarprocenten til 28 pct. af landets skoler. Næsten alle kommuner er dog repræsenteret (94 ud af 98 eller 96 pct.), men i mange kommuner er det kun én skole, der foreligger svarbidrag fra, og som således repræsenterer hele kommunen.
- Når der er 28 pct., der har svaret, så er der altså 72 pct. af skolebestyrelsesformændene, der ikke fundet anledning til at svare – om det så skyldes, at der ingen problemer er på disse skoler, eller at de pågældende er af den opfattelse, at en besvarelse alligevel ikke nytter noget, ja det er jo ikke til at vide.
- Det er imidlertid svært ikke at få den tanke, at det netop er de skoler, hvor der foreligger besvarelse, at der er problemer, og at forholdene overvejende er tilfredsstillende på de skoler, hvor der ikke foreligger besvarelse.
- Undersøgelsen er opfølgning på tilsvarende undersøgelse i 1999. I rapporten konkluderes, at skolebygningernes tilstand på næsten alle områder er blevet forværret, og at dette hænger sammen med manglende bevillinger.
- Hvis man imidlertid sammenholder rapportens resultater kommune for kommune, vil man kunne se, at der ikke er nogen sammenhæng mellem undersøgelsens resultat og det faktiske investeringsomfang i de pågældende kommuners anlægsbudgetter for 2007 til 2009.

- Det er altså ikke sådan, at de kommuner, der ifølge undersøgelsen har de største vedligeholdelsesproblemer, også er de kommuner, der har det laveste investeringsniveau. Jeg fremsender gerne en sådan opgørelse, hvis Udvalget er interesseret.
- Undersøgelsen bekræfter mig dog i, at der mange steder er behov for en yderligere vedligeholdelsesindsats, men det er og bliver et kommunalt anliggende at vurdere dette og foretage de nødvendige prioriteringer.

3. Spørgsmål Ø

Hvad vil ministeren gøre for at sikre et ordentligt undervisningsmiljø på skolerne, jf. ovennævnte rapport, som bl.a. dokumenterer, at kun hver tredje skolebestyrelsesformand finder, at vedligeholdelsesstandarder på vedkommendes skole er i orden, og at 51 pct. af skolerne mener, at der er indeklimaproblemer?

- Som følge af undersøgelsens manglende repræsentativitet og den subjektive bedømmelse af bygningsstandarder, der ligger til grund for undersøgelsen, mener jeg ikke, man kan konkludere noget om, hvor stor en andel af folkeskolerne, der har problemer med vedligeholdelse og indeklima. Men jeg vil gerne slå følgende fast:
- Alle spørgsmål om de enkelte skolebygninger afgøres af kommunalbestyrelsen. Folkeskoleloven indeholder ikke bestemmelser om de fysiske rammer, men stiller alene krav til indholdet af undervisningen.
- Det er således ikke regeringen, der tager stilling til, hvordan pengene skal prioriteres i de enkelte kommuner. Det er en lokal afgørelse for kommunalbestyrelsen som skoleejer og den enkelte skole som kommunal institution
- Det fremgår af Lov om elevers og studerendes undervisningsmiljø (nr. 166 af 14. marts 2001), som Undervisningsministeriet har ansvaret for, at eleverne har ret til både et fysisk og psykisk godt undervisningsmiljø.
- Undervisningsmiljøet skal fremme deltagernes almindelige trivsel og velvære og derved bidrage til at øge elevernes og de studerendes muligheder for udvikling og læring og dermed fremme deres udbytte af undervisningen.
- Loven fastsætter en pligt for uddannelsesstedernes ledelse til blandt andet at sørge for, at der hvert tredje år udarbejdes en skriftlig undervisningsmiljøvur-

dering af forholdene vedrørende det psykiske og æstetiske miljø på uddannelsesstedet.

- Undervisningsmiljøvurderingen skal blandt andet indeholde en beskrivelse og vurdering af eventuelle undervisningsmiljøproblemer og udarbejdelse af en handlingsplan, hvoraf det fremgår, i hvilken takt og rækkefølge de konstaterede problemer skal løses. Ansvar for overholdelse af loven påhviler institutionsejerne.
- For lærerne gælder desuden arbejdsmiljøreglerne. Men selv om det formelt er lærerne, der er beskyttet af arbejdsmiljøregler, har eleverne jo også gavn af, at lærernes arbejdsmiljø er i orden, da de jo færdes i de samme lokaler.
- Jeg vil også gerne understrege, at der er kommunernes ansvar, at alle regler og centrale retningslinjer overholdes. Det gælder også arbejdsmiljøloven og gældende krav til bygningsindretning.
- Efter min opfattelse er den gældende lovgivning tilstrækkelig til at sikre tilfredsstillende fysiske rammer, og der ikke behov for yderligere lovgivning på området. Undervisningsmiljøloven er garanti for et godt fysisk og psykisk undervisningsmiljø, og som det fremgik af beskæftigelsesministerens redegørelse i samrådet 2. december 2008, fanger arbejdsmiljøloven de arbejdsmiljøproblemer, der kan opstå på den enkelte skole, og sikrer, at der følges op på konstaterede problemer, så alle sager tages alvorligt af de involverede skoler.

5. Spørgsmål Å

Hvad vil ministeren gøre for at knække den kedelige kurve, som viser, at forholdene på skolerne er blevet forringet siden sidste rapport om den fysiske tilstand af folkeskolens bygninger fra 1999?

- Selv om jeg ikke kan anerkende Skole & Samfunds billede – at alt bliver stadig værre – så er jeg og regeringen som nævnt af den opfattelse, at der mange steder er et bygningsmæssigt efterslæb, der skal indhentes både af hensyn til eleverne og undervisningsforholdene, men også for at der ikke fremover skal oparbejdes et stigende investeringsbehov. Det er i sagens natur dårlig husholdningsøkonomi for kommunerne at undlade at renovere deres bygninger, og ved år efter år at undlade renoveringer opstår uundgåeligt et stigende udgiftsproblem. Jeg kan derfor kun gentage det, jeg allerede gav udtryk for under samrådet den 2. december 2008.

- For det første kan det aktuelle anlægsniveau ikke anses for lavt:
- Udviklingen i folkeskolens regnskabsførte anlægsudgifter er den, at udgifterne fra midten af 90'erne steg fra et niveau på ca. 0,8 mia. kr. i 1995 frem til årtusindskiftet, og som i 2001 nåede et foreløbigt højdepunkt på 4,2 mia. kr. Herefter har niveauet været faldende, men fortsat væsentligt højere end i 90'erne. I 2007 udgjorde anlægsinvesteringerne ca. 2,5 mia. kr. (2008 prisniveau).
- Det samlede anlægsbudget for folkeskolerne udgjorde i 2008 2,9 mia. kr., hvilket altså er en klar stigning i forhold til 2007 regnskabstallets 2,5 mia. kr. Budget 2009 er netop offentliggjort og viser en lille fald i forhold til 2008, idet det samlede beløb udgør 2,8 mia. kr. - (I samme prisniveau er forskellen fra 2008 til 2009 dog 0,2 mia. kr.)
- For det andet har regeringen i forbindelse med kommuneaftalen for 2009 inden for det samlede råderum taget højde for investeringsbehovet i kommunerne:
- Ud af kvalitetsfondens samlede ramme på 50 mia. kr. i perioden 2009 til 2018 vedrører 22 mia. kr. det kommunale område. Heraf udmøntes i alt 9 mia. kr. i perioden 2009-2013. hvoraf 1 mia. kr. udmøntes i 2009 og 2 mia. kr. i hvert af årene 2010 til 2013.
- Midlerne anvendes til forbedring af de fysiske rammer på dagtilbudsområdet, i folkeskolen samt på ældreområdet, men det skal ske på grundlag af kommunernes egne prioriteringer og efter en samlet plan.
- Med udgangspunkt i et kommunalt investeringsniveau, der for disse serviceområder i alt er på ca. 5 mia. kr., vil det samlede investeringsniveau altså blive forøget til 6 mia. kr. i 2009 og til 7 mia. kr. fra 2010.
- På folkeskoleområdet er der igangsat et udredningsarbejde med henblik på at opstille forslag til investeringer, der skal sikre gode fysiske rammer og tidssvarende undervisningsmaterialer. Udredningsarbejdet skal herunder blandt andet indsamle og kategorisere eksempler på, hvordan der gennem omkostningseffektive reoveringer samt nybyggeri kan skabes bedre rammer på folkeskoleområdet. Arbejdet forventes afsluttet i løbet af første halvår af 2009.
- Hertil kommer den ekstra ansøgningspulje på i alt 100 mio. kr. i 2009 og 2010 til reovering af toiletforholdene i daginstitutioner og folkeskoler. Puljen udmøntes i 2009 og 2010 og prioriteres inden for rammerne af den del af kvalitetsfonden, der endnu ikke er udmøntet
- I lighed med de seneste mange år indeholder aftalen om kommunernes økonomi for 2009 også en særlig lånepulje til anlægsinvesteringer, og den udgør i 2009 500 mio. kr. til folkeskolen mv.

- For perioden 2005 – 2008 har der herudover været afsat en tilskudsordning, hvor kommunerne har haft mulighed for at bruge ca. 400 mio. kr. i 2008-priser til renovering af naturfagslokaler.
- Uanset renoveringsbehovets faktiske omfang vil jeg ikke betvivle, at der ud fra en almindelig standard mange steder opleves at være et betydeligt behov på skoleområdet, men det er jo også derfor, kvalitetsfondsmidlerne er afsat. Investeringsbehovet er imidlertid vanskeligt at opgøre entydigt, og det vil bl.a. være påvirket af, hvad der helt umiddelbart findes ønskeligt.
- Det er derfor vigtigt, at beslutninger om konkrete anlægsinvesteringer er lokalt forankret og fortsat kan ske på grundlag af lokale prioriteringer.
- På baggrund af ovenstående må jeg konstatere, at der gennemgående er et fornuftigt økonomisk grundlag for den kommunale service inden for folkeskoleområdet.
- Lad mig derfor afslutningsvis fremhæve, at jeg har fuld tillid til, at kommunerne vil være i stand til inden for de aftalte udgiftsrammer og det nuværende lovgivningsmæssige grundlag at sikre tilfredsstillende bygningsforhold på landets skoler.